

ارزیابی توانایی پاسخگویی بازار سرمایه ایران با تأکید بر دیدگاه پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد

رضا ستوده^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۲۰

چکیده

ارزیابی توانایی پاسخگویی بازار سرمایه ایران یکی از موضوعات مهم برای استفاده‌کنندگان (سرمایه‌گذاران) می‌باشد. بازار سرمایه ایران در راستای ایفای وظایف صیانت و پاسداری از حقوق استفاده‌کنندگان، با توجه به ریسک و بازده پاسخگو خواهد بود. اصل ۵۱ تا ۵۵ قانون اساسی، حوزه‌های مسئولیت پاسخ‌گویی مالی و حق قانونی شهروندان در مورد دانستن حقایق را مورد توجه قرار داده است. هدف از این پژوهش، ارزیابی عملکرد بازار سرمایه ایران با تأکید بر دیدگاه پاسخ‌گویی مالی، پاسخگویی عملیاتی، یادگیری و رشد می‌باشد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی است و جامعه آماری آن حساب‌برسان، کارگزاران، مدیران نهادهای مالی و اعضای هیئت علمی دانشگاه که در بازار سرمایه فعالیت می‌نمایند، تشکیل می‌دهد. نمونه پژوهش بر اساس روش کوکران و با استفاده از جدول مورگان ۲۹۰ نفر، و دوره زمانی پژوهش سال ۱۳۹۹ می‌باشد. در این پژوهش پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته مورداستفاده قرار گرفته، که تأیید روایی و پایایی آن با کسب نظر استادان، خبرگان حرفه و صاحب‌نظران بازار سرمایه تعیین شده است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از نرم‌افزار SPSS و آزمون T استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که شاخص‌ها و مؤلفه‌های ارزیابی عملکرد بازار سرمایه با تأکید بر دیدگاه پاسخ‌گویی مالی، دیدگاه پاسخ‌گویی عملیاتی و دیدگاه یادگیری و رشد مطلوب ارزیابی نمی‌گردد.

کلید واژه‌ها: ارزیابی عملکرد، بازار سرمایه و پاسخ‌گویی مالی، پاسخ‌گویی عملیاتی و یادگیری و رشد.

طبقه موضوعی: M38, G23, G30

^۱ گروه حسابداری، واحد زاهدان، دانشگاه آزاد اسلامی، زاهدان، ایران. (نویسنده مسئول) r.sotudeh@iauzah.ac.ir

مقدمه

در کشورهای توسعه‌یافته پاسخ‌گویی و شفافیت از مهم‌ترین اولویت‌های بازار سرمایه می‌باشد (کریس، ۲۰۰۷). پاسخ‌گویی و شفافیت باعث ایجاد اعتماد سرمایه‌گذاران می‌گردد. بازار سرمایه با جذب نقدینگی و هدایت آن به سوی تولید باعث رونق تولید می‌گردد. رونق تولید از دیدگاه مقام معظم رهبری در طی چند سال گذشته مهم قلمداد گردیده است، از دیدگاه ایشان راهکارهای رونق تولید عبارت‌اند از: تولید مبتنی بر دانش و فناوری، رقابت‌پذیری در تولید، تولید کالاهای صادرات محور، سرمایه‌گذاری در تولید، تقویت بنگاه‌های کوچک و متوسط، رفع موانع و بهبود کیفیت تولید. رونق تولید در بنگاه‌های تولیدی نیازمند سرمایه می‌باشد، این سرمایه را می‌توان از طریق جذب سرمایه از سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه تأمین نمود، سرمایه‌گذاران به صورت بالقوه عموم مردم را شامل می‌شوند (مورشیدی، ۲۰۰۷)، برای جذب حداکثری سرمایه در بازار سرمایه کشور نیازمند است به عموم مردم اطمینان نسبی داده شود، این اطمینان نسبی از طریق پاسخ‌گویی قابل ارائه است (باباجانی، ۱۳۸۶).

پاسخ‌گویی عمومی از دیدگاه نظریه دموکراسی اهمیت زیادی دارد. پاسخ‌گویی عمومی، شهروندان و نماینده‌های آن‌ها را قادر می‌سازد تا سازمان‌های دولتی را در برابر اقداماتشان جوابگو سازد (مارچ و السون^۱، ۱۹۹۵). مسئولیت پاسخ‌گویی وظیفه‌ای است که در اجرای آن اشخاص، دلایل و توضیحات قانع‌کننده‌ای برای ادای مسئولیت‌هایی که بر عهده آن‌ها محول گردیده است، فراهم نموده و گزارش‌های لازم را ارائه می‌نمایند (باباجانی، ۱۳۸۶). مسئولیت پاسخ‌گویی سازمان‌ها را ملزم می‌نماید در مورد اعمالی که انجام می‌دهد به شهروندان توضیح دهد و نتایج حاصل از برنامه‌های مصوب را در معرض ارزیابی و قضاوت نهادهای مستقل نظارتی و در نهایت مردم قرار دهد. (هدایتی، ۱۳۹۶). اصل ۵۱ تا ۵۵ قانون اساسی، حوزه‌های مسئولیت پاسخ‌گویی مالی و حق قانونی شهروندان در مورد دانستن حقایق در خصوص ایفای این مسئولیت مورد توجه قرار داده است (قانون اساسی کشور).

^۱ March & Olsen

اهمیت این پژوهش در این است که با توجه به وظایف بازار سرمایه، آیا عملکرد بازار سرمایه ایران برای از دیدگاه مسئولیت پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد در قبال استفاده‌کنندگان مطلوب است یا خیر. هدف پژوهش این است که به بازار سرمایه ایران و استفاده‌کنندگان در ارتباط با عملکرد و پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد رهنمودهایی ارائه کند. انتظار بر آن است تا نتایج پژوهش بتواند دستاورد و ارزش افزوده علمی به شرح زیر داشته باشد. اول این که نتایج این پژوهش می‌تواند موجب بسط مبانی نظری مرتبط با عملکرد بازار سرمایه، پاسخگویی و نظام راهبردی بازار سرمایه کشور گردد. دوم این که نتایج پژوهش نشان خواهد داد که عملکرد بازار سرمایه ایران در قبال استفاده‌کنندگان چگونه است؟ این موضوع به‌عنوان یک دستاورد علمی می‌تواند اطلاعات سودمندی را در اختیار عموم مردم، دستگاه‌های نظارتی، مجلس شورای اسلامی، دولت و دستگاه‌های اجرایی و مقام معظم رهبری قرار دهد. سوم این است که نتایج پژوهش می‌تواند ایده‌های جدیدی برای انجام پژوهش‌های جدید در نظام راهبردی بازار سرمایه ایران و دستگاه‌های نظارتی، پیشنهاد نماید.

مبانی نظری

وظایف و اهداف بازار سرمایه ایران

برنامه استراتژیک بازار سرمایه ایران در راستای سیاست‌های هفت‌گانه وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم شده است. این سیاست‌های هفت‌گانه عبارت‌اند از:

۱. تأمین مالی پایدار دولت و کاهش اتکاء بودجه دولت به درآمد نفتی
۲. افزایش توان ثروت آفرینی کشور
۳. تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی، اداری
۴. ارتقاء هم‌افزایی درون‌سازمانی و همکاری فرا سازمانی
۵. مشارکت فعال و مؤثر در سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری
۶. توسعه هدفمند سرمایه‌های انسانی و سازمانی
۷. ایجاد و یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعات مدیریتی و عملیاتی

برای دستیابی به این برنامه‌های استراتژیک، سند اهداف راهبردی و سند اقدامات راهبردی تنظیم شده است (وب سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۹۱). پیاده‌سازی این سیاست‌ها موجب جذب حداکثری سرمایه گردیده و

باعث رونق تولید می‌گردد. اهداف بازار سرمایه ایران عبارتند از:

۱. حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه
۲. ایجاد فضایی قانونمند برای فعالان بازار سرمایه از طریق بهبود بستر تدوین و اصلاح مقررات حاکم بر آن
۳. ارتقا و حفظ شفافیت اطلاعاتی و معاملاتی در بازار سرمایه
۴. نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازار سرمایه
۵. بسترسازی برای ایجاد و توسعه ابزارها، بازارها و نهادهای مالی در بازار سرمایه با تأکید بر انطباق با موازین شریعت اسلامی
۶. ارتقای توان نظارتی، سطح تولید، تبادل و امنیت اطلاعات در بازار سرمایه با تکیه بر پتانسیل‌های نوین فناوری اطلاعات
۷. ارتقای فرهنگ سهامداری و سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه
۸. افزایش توان حرفه‌ای فعالان بازار سرمایه
۹. توسعه همکاری با سازمان‌ها و نهادهای ذیصلاح بین‌المللی در حوزه بازار سرمایه (وب سایت سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۹۱).

بنابراین، دستیابی به اهداف بازار سرمایه ایران و پیاده‌سازی آن در اجرا موجب حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه می‌گردد. سرمایه‌گذاران به‌عنوان پاسخ‌خواه از بازار سرمایه ایران به‌عنوان پاسخگو انتظار پاسخگویی شفاف، منصفانه و عاری از هرگونه جانب‌داری دارند، انجام مسئولیت پاسخگویی از جانب بازار سرمایه در مورد عملکرد این بازار باعث اطمینان سرمایه‌گذاران می‌گردد.

خرده نظام‌های فعال در نظام پاسخ‌گویی بازار سرمایه ایران

بر مبنای نظریه عمومی سیستم‌ها، نظام پاسخ‌گویی نهادهای بزرگ بخش عمومی، از مجموعه خرده نظام‌ها یا سیستم‌ها تشکیل شده است که هرکدام از آن‌ها کارکرد مشخص دارند و هدف یا هدف‌های معینی را در چارچوب هدف‌های راهبردی نظام پاسخگویی دنبال می‌کند. استوارت معتقد است، در تحلیل مسئولیت پاسخ‌گویی باید به این نکته توجه کرد که دو عنصر گزارش و رسیدگی، ارزیابی و قضاوت در ارتباط با یکدیگر بوده و مفهوم کامل مسئولیت پاسخ‌گویی دربرگیرنده ارائه خدمت و قضاوت در مورد آن است.

خرده نظام‌های فعال در نظام پاسخ‌گویی را با طرح سؤالاتی در جدول (۱) به شرح زیر ارائه می‌گردد: سؤال اول: چه کسی یا کسانی ملزم به تهیه و ارائه گزارش هستند؟ پاسخ، اولین خرده نظام پاسخ‌گویی، پاسخ‌گویان می‌باشد که مسئولیت تهیه و ارائه گزارش را بر عهده دارند. بازار سرمایه با توجه به بازده و ریسک سرمایه‌گذاری نسبت به سرمایه‌گذاران پاسخ‌گو می‌باشد. سؤال دوم: چه کسی یا کسانی حق دارند گزارش را رسیدگی، ارزیابی و در مورد

آن قضاوت کنند؟ پاسخ، دومین خرده نظام پاسخ‌گویی، پاسخ خواهان می‌باشد. شورای عالی بورس، وزارت اقتصاد و دارایی به استفاده‌کنندگان اطلاعات عمومی و سرمایه‌گذاران باید پاسخ‌گو باشند. سؤال سوم: درباره چه چیزی و در کدام حوزه و یا سطحی باید گزارش تهیه و ارائه شود؟ پاسخ، سومین خرده نظام پاسخ‌گویی احیای اعتماد سرمایه‌گذاران، پاسداری از آورده سرمایه‌گذاران، نظارت بر بازار سرمایه، حوزه مسئولیت پاسخگویی مالی و عملیاتی می‌باشد. سؤال چهارم: از چه طریقی این گزارش تهیه و باید حاوی چه اطلاعاتی باشد؟ پاسخ، چهارمین خرده نظام پاسخ‌گویی، گزارش، حسابرسی و انجام کنترل‌های داخلی، نظارت بر بازار سرمایه، حسابداری و گزارشگری مالی می‌باشد. حسابداری و گزارشگری مالی به‌عنوان یک نظام اطلاعاتی ابزار مناسبی برای ایفای مسئولیت پاسخ‌گویی می‌باشد. فرایند پاسخ‌گویی با ارائه گزارش آغاز می‌شود و این همان وظیفه‌ای است که از طریق حسابداری و گزارشگری مالی انجام می‌شود.

جدول (۱) خرده نظام‌های فعال در نظام پاسخ‌گویی بازار سرمایه ایران

ردیف	سؤال‌های خرده نظام‌های پاسخ‌گویی بازار سرمایه ایران	پاسخ
۱	چه کسی یا کسانی ملزم به تهیه و ارائه گزارش هستند؟	پاسخ‌گو، بازار سرمایه ایران
۲	چه کسی یا کسانی حق‌دارند گزارش را رسیدگی، ارزیابی و در مورد آن قضاوت کنند؟	پاسخ‌خواه، شورای عالی بورس، وزارت اقتصاد و دارایی و استفاده‌کنندگان اطلاعات عمومی
۳	درباره چه چیزی و در کدام حوزه و یا سطحی باید گزارش تهیه و ارائه شود؟	احیای اعتماد سرمایه‌گذاران، پاسداری از سرمایه‌گذاران، نظارت بر بازار سرمایه، حوزه مسئولیت پاسخگویی مالی و عملیاتی
۴	از چه طریقی این گزارش تهیه و باید حاوی چه اطلاعاتی باشد؟	گزارش، حسابرسی و انجام کنترل‌های داخلی، نظارت بر بازار سرمایه
۵	به چه طریقی و با استفاده از چه ابزاری این گزارش مورد رسیدگی و ارزیابی قرار می‌گیرد؟	حسابرسی مالی و عملیاتی و کنترل‌های داخلی
۶	قضاوت و اقدام در مورد گزارش چگونه و به چه طریقی انجام می‌شود؟	ارزیابی عملکرد، توسط شورای بورس، وزارت اقتصاد و دارایی و استفاده‌کنندگان
۷	سرمایه‌گذاران، شهروندان، ذینفعان و عموم مردم، چگونه و به چه میزانی از اطلاعات حاصل از این فرایند مطلع شوند؟	ایجاد بازاری منصفانه، کارا و شفاف با ابزارهای متنوع و دسترسی آسان به‌منظور ایجاد ارزش‌افزوده برای ذی‌نفعان، پاسخ‌گویی، شفافیت و دسترسی آزاد به اطلاعات

سؤال پنجم: به چه طریقی و با استفاده از چه ابزاری این گزارش مورد رسیدگی و ارزیابی قرار می‌گیرد؟ پاسخ، پنجمین خرده نظام پاسخ‌گویی، حسابرسی مالی و عملیاتی و کنترل‌های داخلی است. ارائه گزارش توسط پاسخ‌گویان به معنی تحقق مسئولیت پاسخ‌گویی نیست بلکه نقطه شروع فرایندی است که با رسیدگی، اظهارنظر و قضاوت و اقدام تکمیل خواهد شد. حسابرسی مالی و عملیاتی و کنترل‌های داخلی، در این بخش از فرآیند مسئولیت پاسخ‌گویی به ایفای نقش می‌پردازد. سؤال ششم: قضاوت و اقدام در مورد گزارش چگونه و به چه طریقی انجام می‌شود؟ پاسخ، ششمین خرده نظام پاسخ‌گویی، ارزیابی عملکرد توسط شورای بورس، وزارت

اقتصاد و دارایی و استفاده‌کنندگان است. ارزیابی عملکرد یعنی ارزیابی میزان دستیابی به اهداف از پیش تعیین‌شده. سؤال هفتم: سرمایه‌گذاران، شهروندان، ذینفعان و عموم مردم، چگونه و به چه میزانی از اطلاعات حاصل از این فرایند مطلع شوند؟ هفتمین و آخرین خرده نظام پاسخ‌گویی، ایجاد بازاری منصفانه، کارا و شفاف با ابزارهای متنوع و دسترسی آسان به منظور ایجاد ارزش افزوده برای ذی‌نفعان، پاسخ‌گویی، شفافیت و دسترسی آزاد به اطلاعات است. شفافیت مالی عبارت است از دسترسی آسان سرمایه‌گذاران و استفاده‌کنندگان به اطلاعاتی قابل‌اتکا، قابل‌فهم و قابل‌مقایسه در مورد ساختار و اهداف، عملیات، فعالیت‌ها و سیاست‌هایی که بازار سرمایه برای دستیابی به اهداف مزبور در نظر گرفته است.

پاسخ‌گویی

در کشورهای توسعه‌یافته پاسخ‌گویی و شفافیت از مهم‌ترین اولویت‌های بازار سرمایه می‌باشد. پاسخ‌گویی و شفافیت باعث ایجاد اعتماد سرمایه‌گذاران می‌گردد. بازار سرمایه با جذب نقدینگی و هدایت آن به سوی تولید باعث رونق تولید می‌گردد. پاسخ‌گویی با گزارشگری داخلی و خارجی اثربخش قابل‌دستیابی است. این گزارش باید ابعاد تطابق و عملکرد راهبری سازمانی را در مقابل اهداف نشان دهد. بعد تطابق، رعایت الزامات قانونی و مقرراتی، استانداردهای مصوب و انتظارات جامعه را نشان می‌دهد و بعد عملکرد نیز بیانگر عملکرد کلی و ارائه نتایج و بازخوردهای سازمانی است (رایان و ان جی^۱، ۲۰۰۰). اجرای بودجه سالانه و ارائه گزارش‌های مالی از سوی دولت از یک‌سو و رسیدگی و اظهارنظر دیوان محاسبات در جایگاه حسابرس مستقل از سوی دیگر، ایفا و ارزیابی مسئولیت پاسخ‌گویی عمومی را محقق خواهد ساخت (باباجانی، ۱۳۹۴). چارچوب نظری حسابداری و گزارشگری مالی باید بر مبنای مسئولیت پاسخ‌گویی تدوین شود (ایجیری^۲، ۱۹۸۳). مسئولیت پاسخ‌گویی در بیانیه مفهومی شماره یک هیئت استانداردهای حسابداری دولتی به شرح زیر تعریف شده است: الزام شخص به توضیح و ارائه دلایل منطقی در مورد اعمالی که انجام داده و تصمیماتی که گرفته است (گاسب^۳، ۲۰۰۴). پاسخ‌گویی یک فرآیند مدیریتی شامل درک اجرای برنامه‌ها، خدمات و عملیات، توافق در مورد عملکرد مورد انتظار، بهبود عملکرد از راه ارزیابی آن و دادن بازخورد و اعلام نتایج اقدام‌های سطوح مختلف سازمان‌های بخش دولتی به دیگران و مردم است (بارادوس و دیگران^۴، ۲۰۰۰). پاسخ‌گویی نه تنها نشانه‌ای از حکومت دموکراتیک است، بلکه یک عنصر ضروری برای بهبود عملکرد مقامات دولتی است. (جایال^۵، ۲۰۰۸) پاسخ‌گویی عمومی از نشانه‌های

^۱ Ryan & Ng.

^۲ Ijiri.

^۳ GASB.

^۴ Barrados et al

^۵ Jayal.

مدیریت مدرن و دموکراتیک است. اگر قدرتمندان در رابطه با اعمال، اقدامات و تصمیم‌گیری‌های خود به آحاد مردم پاسخگو نباشند، دموکراسی و مردم‌سالاری صرفاً در حد شعار باقی می‌ماند. بنابراین پاسخ‌گویی عمومی به‌مثابه یک‌نهاد، مکمل مدیریت دولتی در حکومت دموکراتیک و مردم‌سالار است. (بونز^۱، ۲۰۰۵) پاسخ‌گویی در مدیریت دولتی نوین به‌عنوان زیربنا و لازمه اعتماد عمومی به‌طور روزافزونی در مجامع مختلف کشورهای جهان مطرح گردیده و موجب تحولات اساسی در مدیریت دولتی شده است به‌صورتی که وجود شاخص‌های یادشده در مدیریت کشورهای مردم‌سالار از ضروریات و مؤلفه‌های اساسی حکمرانی خوب می‌باشند. پاسخ‌گویی عبارت است از وجود نوعی تعهد و التزام به‌منظور جواب‌گویی و پاسخ دادن به مسئولیت‌های انجام‌شده، توسط فردی که آن مسئولیت‌ها بر عهده او بوده است (آکو و هینتزمن^۲، ۲۰۰۰) و اساس اندازه‌گیری عملکرد، ارزیابی و گزارش‌دهی می‌باشد (کلین^۳، ۱۹۹۸)، (قلی‌پور و طهماسبی آشتیانی، ۱۱۷). مفهوم مسئولیت پاسخ‌گویی در کشورهایی که نظام حکومتی آن‌ها بر دموکراسی بنا گردیده بر این پایه استوار است که مردم حق‌دارند، بدانند و همچنین حق‌دارند، حقایق را به‌صورت علنی و از طریق مذاکرات عمومی در اختیار ایشان و یا نمایندگان قانونی آن‌ها قرار گیرد (باباجانی، ۱۳۸۶). مسئولیت پاسخ‌گویی جزء جدایی‌ناپذیر نظام سیاسی مبتنی بر مردم‌سالاری محسوب می‌شود و ریشه در فلسفه سیاسی دارد و مفهوم آن با مفهوم مردم‌سالاری درهم‌آمیخته است (باباجانی، ۱۳۹۴).

مسئولیت پاسخ‌گویی مالی

یکی از مؤلفه‌های مهم در شکل‌دهی به حمایت از محیط نظارتی و قانونی بازار سرمایه، نظارت کارآمد است. نظارت بر قوانین و مقررات در حوزه مسئولیت پاسخگویی مالی قرار دارد. مسئولیت پاسخ‌گویی مالی بر رعایت قوانین و مقررات و محدودیت‌های حاکم بر تحصیل و مصرف مالی عمومی تأکید دارد. مسئولیت پاسخ‌گویی مالی، مقامات اجرایی نهادهای بزرگ بخش عمومی را ملزم می‌کند تا از طریق گزارشگری مالی و بودجه‌ای حاوی اطلاعات قابل‌اتکا و همراه با دلایل منطقی شهروندان، نمایندگان قانونی و نهادهای نظارتی مستقل را متقاعد کند که عملیات و فعالیت‌هایی که انجام داده و تصمیماتی که در مورد تحصیل و مصرف منابع مالی عمومی در آن دوره اتخاذ کرده‌اند، در چارچوب قوانین و مقررات و منطبق با مصوبات نمایندگان قانونی شهروندان بوده است. حفظ و حراست از دارایی‌ها و اعمال نظارت‌های مالی باهدف جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده و تقلب نیز در حوزه مسئولیت پاسخ‌گویی مالی قرار دارد.

¹ Bovens.

² Aucoin P. & Heintzman R.

³ Kline, R. B.

استفاده‌کنندگان اصلی گزارش‌های مالی بخش عمومی

استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی بخش عمومی عبارت‌اند از:

۱. شهروندان: طبق اصل ۶ قانون اساسی، "در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکای آرای عمومی اداره شود..." بنابراین شهروندان به‌منظور ارزیابی عملکرد مسئولینی که به اتکای این آراء اداره امور کشور را به عهده می‌گیرند نیازمند اطلاعات می‌باشند. رسانه‌های عمومی، سازمان‌های مردم‌نهاد و مراکز پژوهشی جزء این گروه از استفاده‌کنندگان محسوب می‌شوند.
۲. شوراها: پاسخگویی زمانی بهبود می‌یابد که این وظیفه در سطوح مختلف تقسیمات کشوری نیز صورت گیرد. شوراهای شهرستان و استان (موضوع اصل ۱۰۰ قانون اساسی) از ارکان مهم پاسخ‌گویی هستند و باید به‌عنوان استفاده‌کننده به نیازهای اطلاعاتی آنان توجه شود.
۳. مجلس شورای اسلامی: مجلس شورای اسلامی متشکل از نمایندگان مردم است که بارای مستقیم آن‌ها انتخاب می‌شوند و به‌موجب اصل ۷۶ قانون اساسی، حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارند. قوانین برنامه ۵ ساله و بودجه سالانه کل کشور توسط مجلس تصویب می‌شود و به‌عنوان مهم‌ترین اسناد مالی کشور، اجرای آن توسط مجلس تحت نظارت قرار می‌گیرد. رئیس‌جمهور باید گزارش پیشرفت برنامه‌های ۵ ساله و عملکرد سالانه دولت را به مجلس ارائه دهد. علاوه بر این، مجلس درباره عوارض و مالیات‌ها و نحوه انجام مخارج تصمیم‌گیری می‌کند.
۴. رهبر: طبق بند ۲ اصل ۱۱۰ قانون اساسی، رهبر مسئول نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام است. اطلاعات موردنیاز برای انجام این مسئولیت، اساساً در مورد مجموعه دولت است. رئیس‌جمهور در برابر رهبر مسئول است و باید اطلاعات لازم درباره عملکرد دولت را به ایشان ارائه کند.
۵. مقامات اجرایی: این گروه متشکل از رئیس‌جمهور و سایر مقامات مسئول، به‌خصوص وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهوری است.

کنترل‌های داخلی بازار سرمایه ایران

کنترل‌های داخلی مجموعه‌ای از مکانیزم‌های طراحی شده به‌منظور تحریک و انگیزش یک فرد یا گروه در جهت دستیابی به اهداف موردنظر می‌باشد (کرش^۱، ۲۰۰۲). علاوه بر این، کنترل‌های داخلی به‌عنوان یکی از عوامل مهم و اثرگذار بر گزارشگری مالی اطمینان‌بخش و مکانیزمی در جهت حمایت از سرمایه‌گذاران (دالیوال^۲، ۲۰۱۰)

¹ Kirsch, L.

² Dhaliwal, D.

شناخته شده است. بر اساس تعریف کمیته سازمان‌های پشتیبان مالی (کوزو) کنترل داخلی فرآیندی است که با مشارکت هیئت‌مدیره، مدیریت و دیگر کارکنان واحد تجاری به منظور کسب اطمینان معقول در خصوص دستیابی به اهداف عملیاتی، گزارشگری و رعایت طراحی شده است (مولر^۱، ۲۰۱۴ و ابراهیمی کردلر و همکاران، ۱۳۹۷). بنابراین، کنترل‌های داخلی مجموعه‌ای از اقدامات لازم توسط مدیران برای تأمین اطمینان معقول از اجرای صحیح امور و مطابقت آن با مقررات و سیاست‌های وضع شده می‌باشد تا بتوانند کارایی و سودمندی عملیات را افزایش و به هدف‌های موردنظر دست یابند. کنترل‌های داخلی اثربخش دارای منافع زیادی است. برای مثال، از طریق یک ساختار پیشرفته از کنترل‌های داخلی، احتمال خطا و رفتار متقلبانه و غیرقانونی به حداقل می‌رسد. یک سیستم کنترل داخلی اثربخش می‌تواند به بهبود در رقابت و همچنین افزایش درک اهداف شرکت کمک نماید. باین وجود سیستم کنترل داخلی دارای محدودیت‌های ذاتی خاص از قبیل همدستی یا زیر پا گذاری کنترل‌های داخلی توسط مدیران ارشد که در نتیجه به شکست کنترل‌های داخلی می‌انجامد، هست. یک شرکت با کنترل‌های داخلی اثربخش، قابلیت دسترسی به موقع به اطلاعات دقیق و صحیح دارد و همچنین در چنین محیطی شفافیت داخلی افزایش می‌یابد. در محیط‌های با کنترل‌های داخلی باکیفیت‌تر، کسب اطلاعات راحت‌تر شده و یکپارچگی آن بهبود می‌یابد (هوانگ و همکاران^۲، ۲۰۱۶). علاوه بر این، تحقیقات پیشین نشان دادند که کنترل‌های داخلی اثربخش می‌تواند عملیات شرکت را بهبود بخشد (چن^۳، ۲۰۱۷). بعلاوه، افشای اطلاعات کنترل‌های داخلی باکیفیت بالا یکی از بهترین راهکارها، برای حل مشکل عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه است که می‌تواند به کاهش تضاد منافع منجر گردیده و مستقیماً هزینه‌های نمایندگی را کاهش دهد. کنترل‌های داخلی یکی از مکانیزم‌های متعددی است که واحدهای تجاری برای کنترل مسئله نمایندگی مورد استفاده قرار می‌دهند. شرکت‌ها برای گزارشگری کنترل داخلی انگیزه اقتصادی دارند و مطالعات نشان داده‌اند که کنترل‌های داخلی هزینه‌های نمایندگی را کاهش می‌دهد. افزون بر این، ریشه‌یابی فسادهای مالی کلان همچون انرون و ورلدکام در سایر کشورها نشان می‌دهد که چگونه کنترل‌های داخلی ضعیف می‌تواند منجر به تحریف‌های بااهمیت و اساسی در صورت‌های مالی شود که نتیجه آن تصویب قانون ساربینز-اکسلی در سال ۲۰۰۲ بود. یکی از مهم‌ترین جنبه‌های این قانون، الزامی شدن ارزیابی سیستم کنترل داخلی حاکم بر گزارشگری مالی توسط مدیریت و حسابرس است که به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد تا از کیفیت سیستم کنترل داخلی اطلاع پیدا کنند (جی، لئو و کیو^۴، ۲۰۱۷). در این راستا، برخی از کشورها به پیروی از آمریکا، گزارشگری کنترل‌های

¹ Moeller, R.

² Huang, et al

³ Chen

⁴ Ji & Lu & Qu

داخلی را با یک رویه‌ی ملایم‌تر دنبال کرده‌اند. در بازار سرمایه ایران و از سال ۱۳۸۷، با توجه به اهداف و رسالت سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران، الزام به استقرار سامانه‌ی کنترل داخلی مناسب و تأیید حسابرس نسبت به کفایت آن‌ها جزء ضوابط پذیرش شرکت‌ها در بورس در نظر گرفته شد. در سال ۱۳۹۰، پیش‌نویس دستورالعمل کنترل داخلی که اقتباسی از چارچوب کوزو است توسط سازمان بورس و اوراق بهادار تهیه و برای نظرخواهی منتشر شد. در نهایت با بررسی پیش‌نویس در کمیته‌های تخصصی سازمان و نظرخواهی از صاحب‌نظران حرفه، دستورالعمل کنترل داخلی در سال ۱۳۹۱ تصویب و ابلاغ شد. طبق این دستورالعمل، مدیریت ارشد مسئول ارزیابی اثربخشی کنترل‌های داخلی است و باید در مورد نتایج ارزیابی کنترل داخلی گزارش تهیه کند. حسابرس مستقل شرکت نیز موظف است در خصوص استقرار و به‌کارگیری سیستم کنترل‌های داخلی مناسب و اثربخش توسط شرکت با توجه به چارچوب کنترل‌های داخلی اظهارنظر کند (وب سازمان بورس و اوراق بهادار، ۱۳۹۱).

استقلال بازار سرمایه ایران

اهمیت مفهوم استقلال بازار سرمایه، به حدی مهم است که برای اثبات آن به‌عنوان یکی از شالوده‌ها در ساختار هر نظریه توجیه اندکی نیاز است. در مطالعات انجام‌شده درباره حاکمیت شرکتی، مشخص شده است که پیش‌شرط نظارت اثربخش، استقلال آن است و استقلال بیش‌تر سبب نظارت بهتر می‌شود (کلین^۱، ۲۰۰۲ و پیت^۲، ۲۰۰۴). استقلال یعنی، فاقد هرگونه رابطه یا منافع مستقیم یا غیرمستقیم که بر تصمیم‌گیری مستقل بازار سرمایه کشور و ارکان اثرگذار باشد، موجب جانب‌داری وی از منافع فرد یا گروه خاصی از سهامداران یا سایر ذینفعان شود یا سبب عدم رعایت منافع یکسان سهامداران گردد (وب سازمان بورس و اوراق بهادار تهران، ۱۳۹۱). انگیزه‌های لازم برای عملکرد مستقل و کامل بازار سرمایه را می‌توان بر مبنای دو رویکرد اقتصادی و اجتماعی بررسی نمود. رویکرد اقتصادی به رشد پایدار و تشویق سرمایه‌گذاری در اقتصاد توجه کرده و جدای از هرگونه جانب‌داری و با رعایت اصل بی‌طرفی منافع عموم سرمایه‌گذاران را در نظر می‌گیرد. رویکرد اجتماعی به نظارت کارآمدتر بر بازارهای سرمایه، پاسخگویی، شفافیت اطلاعات، تقویت دسترسی به اطلاعات و اصل افشا توجه می‌کند. باین‌حال بازار سرمایه کشور نیازمند تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی در حوزه استقلال بازار سرمایه می‌باشد. استقلال بازار سرمایه باعث ایجاد اعتماد سرمایه‌گذاران می‌گردد. استقلال با پاسخگویی و شفافیت اطلاعات رابطه مستقیم دارد، هر سه باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی می‌گردد.

¹ Klein, A.

² Piot, Ch.

اطلاع‌رسانی، شفافیت اطلاعات و گزارش‌های بازار سرمایه ایران

تجربه نشان می‌دهد که بحران‌های مالی در بازارهایی شروع شده است که از شفافیت اطلاعاتی پایینی برخوردار بوده‌اند. افزایش شفافیت برای سرمایه‌گذاران و همچنین ناظران، یک پیش‌شرط ضروری برای ثبات مالی است به طوری که کیفیت و شفافیت، کشف قیمت را بهبود بخشیده و ریسک سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. در حالی که شفافیت قیمت برای تمام کلاس‌های دارایی (سهام، اوراق بدهی، صندوق‌های قابل معامله در بورس و غیره)، برای سرمایه‌گذاران در یک بازار مالی با ثبات امری مهم و ضروری است، ناظران نیز به منظور توانایی برای کشف دست‌کاری‌ها در بازار سرمایه به اطلاعات اضافی نیاز دارند. از مؤلفه‌های مرتبط به اصل شفافیت می‌توان به بازارهای سیاه، مخازن معاملاتی و فرایند کشف قیمت اشاره کرد. شفافیت، کیفیت یا شفاف بودن به صورت قابلیت ارائه اطلاعات حسابداری به گونه‌ای که محتوای آشکاری داشته باشد (هریتیج¹، ۲۰۰۷). سیستم حسابداری باید امکان ارائه گزارشی مناسبی دربارهی وضعیت مالی، نتایج عملیات و رعایت قوانین و مقررات فراهم سازد (مهدوی، نمازی، ۱۳۹۱). اصل شفافیت اشاره به گزارشگری عمومی قبل اتمکا، به موقع، واضح و روشن بازار سرمایه کشور پیرامون فعالیت و عملکرد خود دارد. به منظور ایفای مسئولیت پاسخ‌گویی، بازار سرمایه کشور با لحاظ قوانین و مقررات، اطلاعات مربوط به خود را در دسترس عموم قرار خواهد داد و با ایجاد ارتباط مؤثر با رسانه‌ها و یا گروه‌های علاقه‌مند به نتایج حسابرسی، کنترل‌های داخلی و رسیدگی در فضای عمومی جامعه حضور می‌یابد. علاوه بر این، شفافیت شامل تعهد به گزارشگری عمومی درباره نتایج و یافته‌های حسابرسی و دسترسی مردم و ذینفعان به اطلاعات درباره بازار سرمایه نیز می‌باشد. بازار سرمایه کشور اهداف، مأموریت‌ها، مسئولیت‌ها، وظایف، اختیارات و راهبردهای خود را به اطلاع عموم می‌رساند. پاسخ‌گویی و شفافیت دوروی یک سکه هستند، یعنی اگر خللی در پاسخ‌گویی وجود دارد شفافیت نیز مشکل دارد. شفاف نبودن گزارش‌های مالی باعث از بین رفتن تقارن اطلاعاتی میان مردم و مسئولان می‌شود و عرصه را برای فساد مالی گسترش می‌دهد. به همین دلیل امروزه به دو مقوله شفافیت و پاسخ‌گویی توجه زیادی می‌شود (نوری و جمشیدی، ۱۳۹۲)

¹ Heritage, H.

مدیریت منابع انسانی

توسعه منابع انسانی یکی از راهکارهای مؤثر بهبود عملکرد، افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از قابلیت‌ها و توانایی‌های فردی و گروهی افراد، به‌ویژه کارکنان شرکت‌های کوچک و متوسط، برای دستیابی به اهداف سازمانی است. از این‌رو، نیاز همه کسب‌وکارها به منابع انسانی به‌عنوان عوامل انسانی توسعه‌یافته، امری ضروری تلقی می‌شود (ناصری فر و همکاران، ۱۳۹۷). بازار سرمایه کشور به‌منظور دستیابی به چشم‌انداز و هدف اصلی خود، مدیریت منابع انسانی مؤثر اثربخش زیر را می‌تواند طراحی و پیاده‌سازی نماید:

۱. ارتقای بهره‌وری سرمایه‌های انسانی و سازمانی بازار سرمایه کشور
۲. هماهنگ نمودن اهداف کارکنان، کارگزاران و مدیران با اهداف بازار سرمایه کشور
۳. افزایش مهارت کارکنان، کارگزاران و مدیران بازار سرمایه برای انجام دادن فعالیت‌های عملیاتی
۴. افزایش توانایی سیستم‌های اطلاعاتی و توسعه زیرساخت‌های لازم توسط بازار سرمایه کشور
۵. تمرکززدایی و تفویض اختیار به نیروی کار و مدیران بازار سرمایه کشور
۶. برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت توسط بازار سرمایه کشور برای کارکنان، کارگزاران و مدیران
۷. افزایش انگیزه به کارکنان و مدیران بازار سرمایه کشور
۸. رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای توسط مدیران و کارکنان بازار سرمایه کشور

مسئولیت پاسخ‌گویی عملیاتی

پاسخگویی عملیاتی عبارت است از تحصیل و مصرف بهینه (کارا و اثربخش) منابع. مسئولیت پاسخ‌گویی عملیاتی، مقامات اجرایی بازار سرمایه را ملزم می‌کند که از طریق گزارش‌هایی، سرمایه‌گذاران، شهروندان و نمایندگان قانونی آن‌ها را در مورد دستیابی به اهداف عملیاتی از قبل تعیین‌شده و مصوب و اثربخشی عملیات آگاه کند. مسئولیت پاسخگویی عملیاتی به‌جای آنکه صرفاً بر ورودی‌ها تأکید کند بر کارایی و اثربخشی منابع برای اهداف مصوب تأکید می‌کند.

پیشینه پژوهش

نجفی و همکاران (۱۳۹۹)، در پژوهشی الگوی نظارت بر نهادهای مالی در بازار سرمایه ایران را مورد مطالعه قرار داده‌اند، نتایج پژوهش نشان می‌دهد ارزیابی ریسک و رویکرد نظارتی بر عملکرد بازار سرمایه تأثیرگذار است. گل‌علیزاده فروتقه و همکاران (۱۳۹۵) تأثیر اجرای دستورالعمل کنترل‌های داخلی بر سطح اعتماد استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی را مورد ارزیابی قرار دادند. نتایج آن‌ها نشان داد که تمامی عوامل و ابعاد موردبررسی و

در نهایت کل دستورالعمل کنترل‌های داخلی از دیدگاه استفاده‌کنندگان دارای تأثیر افزایشی (مثبت) بر اعتماد بوده و همچنین، تمامی موارد مذکور حائز اهمیت می‌باشند. باقری و صفایی (۱۳۹۷) در پژوهشی به برنامه‌ریزی راهبردی منابع انسانی بر مبنای الگوی ارزیابی متوازن پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که هماهنگی راهبردی میان راهبردهای منابع انسانی و راهبردهای کلان سازمان اثر قاب توجهی بر عملکرد سازمان خواهد داشت. باباجانی، جعفر (۱۳۹۰)، در پژوهشی به بررسی تطبیقی فرازوفرود ایفا و ارزیابی مسئولیت پاسخ‌گویی مالی از طریق گزارشگری مالی پرداخته‌اند، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ایفا و ارزیابی مسئولیت پاسخ‌گویی مالی از طریق تنظیم صورت‌حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور و گزارش تفریح بودجه موفقیت‌آمیز بوده است. مهدوی (۱۳۷۹)، در پژوهشی به بررسی نظام پاسخ‌گویی و حسابداری دولتی در ایران پرداخته است، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که برای تحقق اهداف برنامه مالی و پاسخ‌گویی مناسب باید تکنیک‌ها و رویه‌های حسابداری دولتی مناسب جایگزین و اجرا گردد. معدنی و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی به‌عنوان تحلیل پاسخگویی عمومی بر خط‌مشی ارتقای سلامت اداری و شفافیت سازمانی در بخش دولتی پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد، پاسخ‌گویی عمومی بر بهبود خط‌مشی ارتقای سلامت اداری و شفافیت سازمانی در بخش دولتی تأثیر مثبت، مستقیم و معناداری دارد. مهدوی و ماهر (۱۳۹۰)، در پژوهشی بر ضرورت این موضوع تأکید دارند که هدف اصلی نظام حسابداری و گزارشگری مالی بخش عمومی، فراهم آوردن اطلاعات باکیفیتی است که بتواند مدیران را در ایفای اثربخش مسئولیت پاسخ‌گویی و تصمیم‌گیری‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی یاری دهد. مولیادی، انور و ایکبال^۱ (۲۰۱۲)، در پژوهشی به عوامل مهم پاسخگویی در بخش عمومی پرداخته‌اند. در این پژوهش، ایجاد شفافیت و پاسخ‌گویی مطلوب، ابعاد تطابق و عملکرد و توجه به کیفیت خدمات را به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی راهبری سازمانی معرفی نمودند.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی نظری و پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه ارزیابی عملکرد بازار سرمایه کشور از دیدگاه پاسخگویی فرضیه‌های زیر تدوین شده است:

۱. عملکرد بازار سرمایه کشور از دیدگاه پاسخگویی مالی مطلوب ارزیابی نمی‌گردد.
۲. عملکرد بازار سرمایه کشور از دیدگاه پاسخگویی عملیاتی مطلوب ارزیابی نمی‌گردد.
۳. عملکرد بازار سرمایه کشور از دیدگاه رشد و یادگیری مطلوب ارزیابی نمی‌گردد.

¹ Mulyadi et al

روش پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از حیث گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بوده و با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون T انجام شده است. روش گردآوری داده‌های پژوهش کتابخانه‌ای است. در مورد این پژوهش پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته مورد استفاده قرار گرفته است و مؤلفه‌های مورد پرسش در آن با کسب نظر استادان و صاحب‌نظران مختلف تعیین شده است. در پرسش‌نامه مورد استفاده از طیف لیکرت پنج گزینه‌ای و گزینه‌های «بسیار مطلوب»، «مطلوب»، «متوسط»، «نامطلوب» و «بسیار نامطلوب» استفاده شد. هم‌چنین، پرسشنامه شامل ۲۷ سؤال بود که مؤلفه‌های ارزیابی عملکرد بازار سرمایه آر دیدگاه پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد را در قالب ۵ سؤال عمومی و ۲۲ سؤال تخصصی مورد پرسش قرار داده است. روایی پرسش‌نامه از طریق مصاحبه با استادان و صاحب‌نظران حرفه مورد تأیید قرار گرفته است. برای آزمون پایایی پرسش‌نامه نیز از آلفای کرونباخ استفاده شد.

جامعه و نمونه آماری

در این پژوهش جامعه آماری عبارت‌اند از: حساب‌برسان، کارگزاران، مدیران نهادهای مالی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه که در بخش دولتی فعالیت می‌نمایند، که برای انتخاب نمونه آماری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، و برای تعیین حجم جامعه از روش کوکران استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق شامل ۱۴۰۰ نفر از حساب‌برسان، کارگزاران، مدیران نهادهای مالی و اعضای هیئت‌علمی کشور را تشکیل می‌دهند. بر اساس روش کوکران و با استفاده از جدول مورگان ۲۹۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب گردیدند. برای افزایش دقت، تعداد ۳۵۰ پرسش‌نامه این اعضای جامعه آماری توزیع و تعداد ۲۸۶ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد.

پایایی و روایی پرسش‌نامه

در پژوهش حاضر نیز از ضریب پایایی آلفای کرونباخ برای تأیید پایایی پرسش‌نامه استفاده شد. از ضریب آلفای کرونباخ برای سنجش میزان سازگاری درونی گویه‌های یک پژوهش استفاده می‌شود و عمدتاً برای پرسشنامه‌هایی بکار می‌رود که گویه‌ها یا سؤالات آن به صورت طیف طراحی شده‌اند و جواب‌های آن چندگزینه‌ای می‌باشد. آلفای کرونباخ بالای ۰/۶ برای انجام پژوهش مطلوب می‌باشد. برای این منظور توزیع پرسش‌نامه در جامعه مورد بررسی، بین گروهی ۳۰ نفره از حساب‌برسان، مدیران نهادهای مالی، کارگزاران و اساتید دانشگاه توزیع شد و پایایی آن ۰/۶۸ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی بالای پرسش‌نامه است. روایی پرسش‌نامه از طریق نظرخواهی حساب‌برسان، کارگزاران، مدیران نهادهای مالی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه و اساتید صاحب‌نظر در حوزه بازار سرمایه مورد تأیید قرار گرفته است.

یافته‌های پژوهش

تحلیل‌های توصیفی

هدف علم آمار، استنتاجات از تعداد زیادی مشاهدات است که از جامعه به دست می‌آید، بنابراین اولین سؤالی که به ذهن هر پژوهشگری می‌رسد این است که آیا می‌توان این مجموعه بزرگ از مقادیر را توصیف کرد و چگونه می‌توان مشاهدات زیادی جامعه را در یک چارچوب مشخص سازمان‌دهی نمود. (آذر و مؤمنی، ۱۳۸۱) در این تجزیه و تحلیل محقق داده‌های جمعیت شناختی جمع‌آوری شده از نمونه را با استفاده از ابزارهای تجزیه و تحلیل توصیفی مناسب بررسی کرده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل به صورت زیر می‌باشد:

جدول (۲) اطلاعات جمعیت‌شناسی پاسخ‌دهندگان

عنوان	شرح	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۲۳۳	۸۱/۴
	زن	۵۳	۱۸/۶
	کل	۲۸۶	۱۰۰
تحصیلات	فوق‌دیپلم	۱۴	۴/۹
	لیسانس	۱۵۲	۵۳/۱
	فوق‌لیسانس	۱۰۳	۳۶/۱
	دکتر	۱۷	۵/۹
رشته تحصیلی	کل	۲۸۶	۱۰۰
	حسابداری	۱۱۲	۳۹/۱
	مدیریت	۱۲۹	۴۵/۱
	اقتصاد	۴۵	۱۵/۸
شغل	کل	۲۸۶	۱۰۰
	کارگزاران مالی	۶۸	۲۳/۷
	هیئت علمی	۲۹	۱۰/۱
	مدیر مالی	۱۴۵	۵۰/۸
	حسابرس	۴۴	۱۵/۴
سابقه کار	کل	۲۸۶	۱۰۰
	۵-۱	۴۲	۱۴/۷
	۱۰-۶	۱۰۶	۳۷/۱
	۱۵-۱۰	۹۷	۳۳/۹
	بالای ۱۵	۴۱	۱۴/۳
کل	۲۸۶	۱۰۰	

جدول (۳) آماره‌های توصیفی سؤالات پرسشنامه

دیدگاه	سؤالات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار	آزمون تی	درجه آزادی	سطح معناداری
پاسخگویی مالی	نظارت مالی دقیق، صحیح و به‌موقع بر بازار سرمایه با رویکرد حمایت از سرمایه‌گذاران	۲۸۶	۳/۲۴	۰/۷۹	۰/۰۳۵۴۷	۷۵/۲۳۶	۲۸۵	۰/۰۰۰
	وجود حمایت قانونی لازم و همسویی مدیران ارشد از سرمایه‌گذاران در خصوص اجرای حسابرسی و کنترل داخلی	۲۸۶	۳/۵۷	۰/۸۰	۰/۰۳۹۸۴	۹۳/۲۳۱	۲۸۵	۰/۰۰۰
	پیاپی‌سازی دستورالعمل‌ها و استانداردهای مصوب در حوزه حمایت از سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه	۲۸۶	۳/۶۱	۰/۶۹	۰/۰۴۲۱۴	۷۷/۹۵۶	۲۸۵	۰/۰۰۰
	تصویب قوانین بالادستی باهدف نظارت مالی مؤثر در بازار سرمایه در راستای پاسداری از حقوق ذی‌نفعان	۲۸۶	۳/۴۲	۰/۷۲	۰/۰۳۶۳۶	۸۶/۲۳۵	۲۸۵	۰/۰۰۰
	ترجیح منافع عموم سرمایه‌گذاران با نظارت، کنترل و حسابرسی مؤثر توسط مدیران و ارکان بازار سرمایه	۲۸۶	۳/۳۲	۰/۷۳	۰/۰۳۷۲۵	۸۶/۰۵۷	۲۸۵	۰/۰۰۰
	استقلال کارکنان، مدیران بازار سرمایه کشور	۲۸۶	۱/۹۵	۰/۸۶	۰/۰۴۴۹۸	۸۸/۰۲۳	۲۸۵	۰/۰۰۰
	تقویت انضباط، سلامت و شفافیت مالی، اداری توسط بازار سرمایه	۲۸۶	۳/۶۰	۰/۷۱	۰/۰۴۰۳۹	۹۵/۲۱۲	۲۸۵	۰/۰۰۰
	استقلال بازار سرمایه	۲۸۶	۱/۸۶	۰/۶۶	۰/۰۲۱۲۵	۱۹/۳۶۲	۲۸۵	۰/۰۰۰
پاسخگویی عملیاتی	گزارشگری عملیاتی و ارائه اطلاعات توسط بازار سرمایه	۲۸۶	۳/۲۷	۰/۷۳	۰/۰۳۹۷۸	۸۹/۸۵۹	۲۸۵	۰/۰۰۰
	مفید بودن گزارش و ارائه اطلاعات از نظر کارایی اطلاعاتی به سرمایه‌گذاران	۲۸۶	۳/۲۹	۰/۷۵	۰/۰۳۵۸۸	۶۹/۲۰۱	۲۸۵	۰/۰۰۰
	اثربخش بودن اطلاعات ارائه‌شده توسط بازار سرمایه به سرمایه‌گذاران	۲۸۶	۳/۲۴	۰/۷۱	۰/۰۴۱۲۵	۶۰/۹۲۶	۲۸۵	۰/۰۰۰
	پایش مداوم ریسک فراگیر و ارائه آن به سرمایه‌گذاران	۲۸۶	۳/۲۷	۰/۶۹	۰/۰۳۸۷۴	۶۰/۲۰۸	۲۸۵	۰/۰۰۰
	برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت توسط بازار سرمایه در حوزه حسابرسی، کنترل‌های داخلی و گزارشگری عملیاتی مؤثر	۲۸۶	۳/۹۶	۰/۷۶	۰/۰۳۶۹۸	۷۹/۹۸۶	۲۸۵	۰/۰۰۰
	در اختیار گذاشتن سامانه‌های اطلاعات مدیریتی و عملیاتی برای سرمایه‌گذاران	۲۸۶	۳/۱۱	۰/۶۸	۰/۰۳۵۹۸	۲۳/۴۵۲	۲۸۵	۰/۰۰۰
دیدگاه یادگیری و رشد	ارتقای بهره‌وری سرمایه‌های انسانی و سازمانی بازار سرمایه کشور	۲۸۶	۴/۴۲	۰/۷۴	۰/۰۳۰۰۹	۸۷/۷۵۱	۲۸۵	۰/۰۰۰
	هماهنگ نمودن اهداف کارکنان، کارگزاران و مدیران با اهداف بازار سرمایه کشور	۲۸۶	۳/۲۸	۰/۶۸	۰/۰۳۲۴۱	۸۶/۲۱۴	۲۸۵	۰/۰۰۰
	افزایش مهارت کارکنان، کارگزاران و مدیران بازار سرمایه برای انجام دادن فعالیت‌های عملیاتی	۲۸۶	۳/۹۶	۰/۸۰	۰/۰۳۵۰۹	۸۹/۰۰۱	۲۸۵	۰/۰۰۰

ارزیابی توانایی پاسخگویی بازار سرمایه ایران با تأکید بر دیدگاه پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد

۰/۰۰۰	۲۸۵	۹۶/۲۱۸	۰/۰۳۵۳۲	۰/۷۳	۳/۸۶	۲۸۶	افزایش توانایی سیستم‌های اطلاعاتی و توسعه زیرساخت‌های لازم توسط بازار سرمایه کشور
۰/۰۰۰	۲۸۵	۸۴/۸۴۱	۰/۰۴۵۸۰	۰/۷۹	۳/۵۴	۲۸۶	تمرکز زدایی و تفویض اختیار به نیروی کار و مدیران بازار سرمایه کشور
۰/۰۰۰	۲۸۵	۷۵/۰۵۴	۰/۰۴۱۰۸	۰/۶۵	۳/۱۴	۲۸۶	برگزاری کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت توسط بازار سرمایه کشور برای کارکنان، کارگزاران و مدیران
۰/۰۰۰	۲۸۵	۸۶/۷۰۱	۰/۰۳۰۰۱	۰/۷۷	۳/۳۱	۲۸۶	افزایش انگیزه به کارکنان و مدیران بازار سرمایه کشور
۰/۰۰۰	۲۸۵	۷۶/۹۸۶	۰/۰۳۸۷۴	۰/۶۹	۳/۰۲	۲۸۶	رعایت اصول اخلاقی حرفه‌ای توسط مدیران و سرمایه کشور

در جدول شماره (۳) آماره‌های توصیفی پرسش‌نامه پژوهش ارائه گردیده است. اطلاعات نشان می‌دهد، حساب‌رسان، کارگزاران، مدیران نهادهای مالی و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه که در بخش دولتی فعالیت می‌نمایند، کلیه شاخص‌ها و مؤلفه‌های پرسش‌نامه پژوهش که را مورد تأیید قرار داده‌اند. زیرا میانگین بزرگ‌تر از ۳ بوده است، کلیه مقادیر سطح معنی‌داری به‌دست‌آمده نیز کمتر از ۰/۰۵ به‌دست‌آمده است.

جدول (۴) آماره‌های توصیفی ارزیابی بازار سرمایه ایران

۳/۲۷	میانگین
۳/۲۱	میانه
۳/۰۰	مد
۰/۶۸۷۴۲	انحراف معیار
۰/۳۵۲۱۰	واریانس
-۰/۰۴۸	چولگی
۰/۱۱۴	خطای چولگی
۰/۱۲۹	کشیدگی
۰/۱۸۹	خطای کشیدگی
۳/۰۰	دامنه
۱/۸۶	حداقل
۴/۴۲	حداکثر

اطلاعات جدول شماره (۴) نشان می‌دهد که میانگین ارزیابی عملکرد بازار سرمایه از دیدگاه پاسخگویی در بین پاسخگویان ۳/۲۷ و حداقل و حداکثر آن به ترتیب ۱/۸۶ و ۴/۴۲ بوده است.

آمار استنباطی

آمار استنباطی شامل روش‌هایی است که با استفاده از آن‌ها، اطلاعات موجود در نمونه را به کل جامعه تعمیم می‌دهیم. الگو و روش آماری مورد استفاده برای آزمون هر یک از فرضیات چهارگانه^۵ این پژوهش آزمون T می‌باشد. در ادامه، به تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیات خواهیم پرداخت. هدف آزمون مقایسه زوج‌ها این است که با تشکیل زوج‌های شبیه نسبت به فرضیه مورد نظر حداکثر تعداد منابع خارجی پراکندگی (واریانس) را تا آنجا که امکان دارد از بین ببرد. این تحقیق نیز به سنجش متغیر دیدگاه آزمودنی‌ها در زمینه^۶ میزان ارزیابی عملکرد بازار سرمایه از دیدگاه پاسخگویی پرداخته است. با توجه به فرض نرمال بودن، حال برای بررسی صحت فرضیه^۷ پژوهشی در سطح خطای ۰/۰۱ درصد ($\alpha=0/100$) به صورت زیر اقدام می‌شود: اگر میانگین تفاوت کل زوج‌های جامعه آماری بیشتر از صفر باشد، می‌توان گفت بین ارزیابی عملکرد بازار سرمایه و سطوح مسئولیت پاسخگویی رابطه‌ی معناداری وجود دارد وگرنه چنین رابطه‌ای وجود ندارد. عدد ۳ (متوسط) به عنوان شاخص مبنا لحاظ شده است. عدد مزبور در پرسش‌نامه توزیع شده که بر اساس طیف پنج‌گانه لیکرت طراحی شده است به عنوان متوسط (تا حدودی) ارزیابی شده است. ضمناً در این پژوهش حالت، عامل خارجی پراکندگی (واریانس) کنار گذاشته می‌شود. این آزمون یک طرفه بوده و میانگین جامعه با عدد ۳ مقایسه می‌شود.

بنابراین فرضیه‌ی پژوهشی و نقیض آن به شرح زیر تعریف می‌شود:

$$H_0 : (\mu \leq 3) \text{ نقیض ادعا}$$

$$H_1 : (\mu > 3) \text{ ادعا}$$

آزمون توزیع T استیودنت با ۲۸۵ یعنی (n-۱) درجه آزادی برخوردار است و قاعده تعمیم بر مبنای آن طرح‌ریزی می‌شد. در جدول شماره (۵) نتایج آماری حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهشی ارائه گردیده است.

جدول (۵): توصیف متغیرهای مربوط به فرضیه‌های پژوهش

فرضیه	آماره T	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین نمونه از میانگین مورد ادعا	فاصله اطمینان ۹۹/۹٪	
					حد پایین	حد بالا
۱	۵۱/۷۸۱	۲۸۵	۰/۰۰۰	۱/۳۲	۱/۵۳	۱/۷۴
۲	۴۱/۶۸۱	۲۸۵	۰/۰۰۰	۱/۲۹	۱/۲۴	۱/۴۱
۳	۱۳/۵۸۳	۲۸۵	۰/۰۰۰	۱/۱۸	۱/۰۷	۱/۳۲

آزمون یک آزمون یک طرفه راست می باشد که با توجه سطح احتمال مورد نظر ($\alpha=0/100$) منحنی آن به صورت زیر می باشد: در هر قاعده تعمیم آماری، برد مقادیری از آماره آزمون که به ازای آن فرض H_0 نتیجه گرفته می شود به ناحیه قبول مرسوم است و برد مقادیری که به ازای آن فرض H_1 را نتیجه می گیریم به ناحیه رد یا ناحیه بحران مرسوم است. ناحیه رد آزمون یا به عبارتی رد H_0 و تأیید H_1 از رابطه $T > T_a$ به دست می آید. به زبان دیگر مقدار آماره T با درجه آزادی مربوط (308) و نیز سطح احتمال مورد نظر ($\alpha=0/001$) مقایسه شود. اگر T محاسبه شده از T جدول کمتر و یا سطح معنی داری محاسبه شده (sig) از سطح احتمال مورد نظر ($\alpha=0/001$) بیشتر باشد؛ فرضیه صفر تأیید می شود، یعنی آزمون، معنی دار نبوده و H_1 که همان فرضیه های تحقیق است پذیرفته نمی شود. در غیر این صورت آزمون معنی دار بوده و H_1 پذیرفته و فرض مخالف یعنی H_0 رد می شود. با توجه به جدول، آماره محاسبه شده مربوط به تمام فرضیه ها از $3/195$ بیشتر است. یعنی $T_{(0/001,69)} = T > T_{(a,N-1)}$ و به عبارتی رابطه $T > T_a$ برقرار می باشد، لذا آماره آزمون در مقایسه با مقدار بحران در ناحیه H_1 قرار گرفته و فرض H_0 رد می شود. یعنی فرض ادعا یا همان فرضیه های پژوهشی تأیید می شوند. از طرفی با توجه به اینکه $0/001 > 0/000$ یعنی $\text{sig} > \alpha$ ، در نتیجه با احتمال خطای یک در هزار می توان ادعا نمود که بین ارزیابی عملکرد بازار سرمایه و سطوح پاسخگویی رابطه معنادار و مثبتی وجود ندارد. در تحقیق، فرضیه اول و سوم به ترتیب دارای بیشترین و کمترین توان تأثیرگذاری هستند. معیار این رتبه بندی، اختلاف فرضیه از میانگین مورد ادعا ۳ می باشد.

نتیجه گیری

ارزیابی عملکرد بازار سرمایه کشور و مدیران آن در تصمیم گیری های سرمایه گذاران اهمیت زیادی دارد و از موضوعات مورد توجه استفاده کنندگان و اقشار مختلف جامعه است. بنابراین در گزینش بهترین روش از میان روش های مختلف ارزیابی عملکرد بازار سرمایه در حوزه رفتاری، در این پژوهش دیدگاه پاسخگویی مالی، پاسخگویی عملیاتی و یادگیری و رشد مورد ارزیابی قرار گرفت. در کشورهای توسعه یافته پاسخگویی و شفافیت از مهم ترین اولویت های بازار سرمایه می باشد. پاسخگویی و شفافیت باعث ایجاد اعتماد سرمایه گذاران می گردد. بازار سرمایه با جذب نقدینگی و هدایت آن به سوی تولید باعث رونق تولید می گردد. یکی از مؤلفه های مهم در شکل دهی به حمایت از محیط نظارتی و قانونی بازار سرمایه، نظارت کارآمد است. تجربه نشان می دهد که بحران های مالی در بازارهایی شروع شده است که از شفافیت اطلاعاتی پایینی برخوردار بوده اند. افزایش شفافیت برای سرمایه گذاران و همچنین ناظران، یک پیش شرط ضروری برای ثبات مالی است به طوری که کیفیت و شفافیت، کشف قیمت را بهبود بخشیده و ریسک سرمایه گذاری را کاهش می دهد. نظارت بر قوانین و مقررات، شفافیت، استقلال در حوزه مسئولیت پاسخگویی مالی قرار دارد. تجزیه و تحلیل داده ها نشان می دهد که ارزیابی

عملکرد بازار سرمایه از دیدگاه پاسخگویی مالی مطلوب ارزیابی نمی‌گردد. استقلال پیش‌زمینه پاسخگویی است، بازار سرمایه کشور نیازمند تدوین آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌هایی در حوزه استقلال بازار سرمایه می‌باشد. استقلال بازار سرمایه باعث ایجاد اعتماد سرمایه‌گذاران می‌گردد. استقلال با پاسخگویی و شفافیت اطلاعات رابطه مستقیم دارد، هر سه باعث افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی می‌گردد. در حوزه پاسخگویی عملیاتی ارزیابی عملکرد بازار سرمایه مطلوب ارزیابی نمی‌گردد. مسئولیت پاسخگویی عملیاتی، مقامات اجرایی بازار سرمایه را ملزم می‌کند که از طریق گزارش‌هایی، سرمایه‌گذاران، شهروندان و نمایندگان قانونی آن‌ها را در مورد دستیابی به اهداف عملیاتی از قبل تعیین‌شده و مصوب و اثربخشی عملیات آگاه کند. مسئولیت پاسخگویی عملیاتی به جای آنکه صرفاً بر ورودی‌ها تأکید کند بر کارایی و اثربخشی منابع برای اهداف مصوب تأکید می‌کند. توسعه منابع انسانی یکی از راهکارهای مؤثر بهبود عملکرد، افزایش بهره‌وری و استفاده بهینه از قابلیت‌ها و توانایی‌های فردی و گروهی افراد، به‌ویژه کارکنان شرکت‌های کوچک و متوسط، برای دستیابی به اهداف سازمانی است. از این رو، نیاز همه کسب‌وکارها به منابع انسانی به‌عنوان عوامل انسانی توسعه‌یافته، امری ضروری تلقی می‌شود. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ارزیابی عملکرد بازار سرمایه از دیدگاه یادگیری و رشد مطلوب ارزیابی می‌گردد. نتایج پژوهش با نتایج پژوهش‌های نظری و همکاران (۱۳۹۷) و گلعلیزاده فروتقه و همکاران (۱۳۹۵) سازگار است.

در انجام این پژوهش، محدودیت ذاتی پرسشنامه کتبی در جمع‌آوری داده‌های پژوهش، انگیزه و رغبت پایین پاسخ‌دهندگان همچون سایر پژوهش‌های پیمایشی و بوروکراسی اداری برای تکمیل پرسشنامه توسط جامعه آماری از محدودیت‌های پژوهش بود.

با توجه به نتایج حاصل از پژوهش پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

۱. ارائه الگویی در حوزه استقلال بازار سرمایه کشور
۲. ارزیابی عملکرد بازار سرمایه از دیدگاه فرآیندهای داخلی
۳. ارزیابی عملکرد بازار سرمایه کشور با استفاده از الگوهای رفتاری

کتابنامه

- آذر، عادل. مؤمنی، منصور. (۱۳۸۳) آمار و کاربرد آن در مدیریت. چاپ سوم، تهران: سمت.
- ابراهیمی کردلر، علی. حسن بیگی، علی. غواصی کناری، محمد. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر نقاط ضعف کنترل‌های داخلی بر عملکرد و ارزش شرکت. *دانش حسابداری مالی*، ۵ (۱۸): ۶۸-۴۵.
- باباجانی، جعفر، عبادی، جواد، مرادی، نسرين. (۱۳۹۴). بررسی رفتار توده‌وار در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در بورس اوراق بهادار تهران. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۲ (۴۷): ۷۱-۴۷.
- باباجانی، جعفر. (۱۳۸۶). حسابداری و کنترل‌های مالی دولتی. *انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی*، چاپ پنجم.
- باباجانی، جعفر. (۱۳۹۰). بررسی تطبیقی فرازوفرود ایفاء و ارزیابی مسئولیت پاسخگویی مالی از طریق گزارشگری مالی دولتی در سده گذشته. *دانش حسابداری*، ۱۱ (۴۴): ۷۲-۳۷.
- باقری، زهرا. صفایی، ناصر. (۱۳۹۵). برنامه‌ریزی راهبردی منابع انسانی بر مبنای الگوی BSC. *پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی*، ۳ (۸): ۱۵۹-۱۸۱.
- سازمان بورس و اوراق بهادار. (۱۳۹۱). *دستورالعمل کنترل‌های داخلی ناشران پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران*، تهران.
- قلی پور، رحمت الله. طهماسبی آشتیانی، مجتبی. (۱۳۸۵). تحلیل رابطه پاسخگویی عمومی و برون‌سپاری در سازمان‌های عمومی، مطالعه موردی. *فرهنگ مدیریت*، ۱۲ (۱۲): ۱۴۹-۱۱۳.
- گل‌علیزاده فروتقه، زهرا. باقرپور ولاشانی، محمدعلی. نوغانی، محسن. (۱۳۹۵). تأثیر اجرای دستورالعمل کنترل‌های داخلی بر سطح اعتماد استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۵ (۱۸): ۸۱-۶۳.
- معدنی، جواد. زرنندی، سعید. عبدالمهدی، محمدرضا. (۱۳۹۷). تحلیل تأثیر پاسخگویی عمومی بر خط‌مشی ارتقای سلامت اداری و شفافیت سازمانی در بخش دولتی (مورد مطالعه: وزارت صنعت، معدن و تجارت جمهوری اسلامی ایران). *فصلنامه خط‌مشی‌گذاری عمومی در مدیریت*، ۳۰ (۳۰): ۴۱-۲۳.
- مهدوی، غلامحسین، نمازی، نوید رضا. (۱۳۹۱). بررسی نگرش دانشگاهیان و حسابداران دانشگاه‌ها نسبت به وضعیت حسابداری دولتی در دانشگاه‌های ایران (مطالعه موردی: دانشگاه‌های شیراز). *پیشرفت‌های حسابداری*، ۱۱ (۴): ۱۳۷-۱۶۶.
- مهدوی، غلامحسین (۱۳۷۹). *نظام پاسخگویی و حسابداری دولتی در ایران. فصلنامه حسابرس*، ۷ (۷): ۴۳-۳۸.
- مهدوی، غلامرضا. ماهر، محمدهادی. (۱۳۹۲). بررسی نگرش مدیران نسبت به کیفیت گزارش‌های مالی مطالعه موردی: دانشگاه علوم پزشکی فارس. *مجله سلامت حسابداری*، ۲ (۱): ۹۶-۷۸.
- ناصری فر، وحید. امیری، مقصود. مبارک‌آبادی، هوشنگ. (۱۳۹۷). مؤلفه‌های توسعه منابع انسانی سازمان‌های کوچک و متوسط (SMES) برای دستیابی به عملکرد بهتر. *پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی*، ۳ (۱۰): ۴۶-۲۵.
- نجفی، روح اله. معدنچی زاج، مهدی. فلاح شمس، میرفیض. سعیدی، علی. (۱۳۹۱). مطالعه تطبیقی ساختار و الگوی نظارت بر نهادهای مالی در بازار سرمایه ایران و کشورهای منتخب. *دانش سرمایه‌گذاری*، ۹ (۳۶): ۴۸۸-۴۵۱.

نوری، زهرا. جمشیدی نوید، بابک. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر فرهنگ بر شفافیت گزارشگری مالی و ارتقاء سطح مسئولیت پاسخ‌گویی در دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی. *حسابداری سلامت*، ۲(۳): ۶۱-۸۹.

هدایتی زفرقندی، محمد. (۱۳۹۶). نقش و کارکرد دیوان محاسبات کشور در تحقق نظارت مالی. *مجله بین‌المللی پژوهش ملل*، ۲(۱۸): ۶۰-۴۵.

Aucoin, P. & Heintzman, R. (2000), "The Dialectics Of Accountability For Performance In Public Management Reform". *International Review Of Administratives Services*, (66): 45-55.

Azar, A. and M. Momeni (2004). *Statistics and its Application in Management*, 3rd Edition, Tehran: Samt. (In Persian)

Babajani, Jafar (2007). *Accounting and Financial Controls*. Allameh Tabataba'i University Press, Fifth Edition. (In Persian)

Babajani, Jafar, Ebadi, Javad, Moradi, Nasrin. (2015). Investigating Mass Behavior in Mutual Funds in Tehran Stock Exchange. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 12 (47): 47-71. doi: 10.22054 / qjma.2015.2536. (In Persian)

Babajani, Jafar (2010). Benefits of Performing Performance Audit in the Country and Its Role in Accountability, *Proceedings of the Conference on Performance Auditing, Accountability and Productivity Promotion*, First Edition, 16-46. (In Persian)

Bagheri, Zahra, Safaei, Nasser. (2016). Strategic human resource planning based on the BSC model. *Human resource management research*, 3 (8): 159-181. (In Persian)

Barrados, M & Mayne, J & Willeman, T, (2000), "Accountability For Collaborative Programe Delivery Arrangement In Canada`s Federal Government: Some Consequences Of Government", *International Review Of Administrative Sciences*, (66): 495-511.

Bovens, M. (2005), " Public Accountability. In E. Ferlie, L. Lynne And C. Pollit (eds.)", *The Oxford Handbook Of Public Management*, PP.1-33, Oxford: Oxford University Press.

Chen, Y., Knechel, R., Marisetty, V., Truong, C., and Veeraraghavan, M. (2017). Board independence and internal control weakness: Evidence from SOX 404 Disclosures. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 36 (2): 45-62.

Cris Shore. (2007). After Neoliberalism? The reform of New Zealand's university system, department of educational anthropology. Working Paper no. 6.

Dhaliwal, D., Naiker, V. & Navissi, F. (2010). The association between accruals quality and the characteristics of accounting experts and mix of expertise on audit committees. *Contemporary Accounting Research*, 27(3), 787–827.

Ebrahimi Kordler, Ali,. Hassan Beigi, Ali,. Ghousi Kanari, Mohammad. (2018). Investigating the effect of internal control weaknesses on company performance and value. *Knowledge of Financial Accounting*, 5 (18): 45-68. (In Persian)

Governmental accounting standards board (GASB), 1987, objectives of financial Reporting, concepts statement no, 1, Stamford.

Golalizadeh, F, Zahra,. Bagherpour V, Mohammad Ali,. Noghani, Mohsen. (2016). The effect of implementing internal control instructions on the level of trust of users of financial statements. *Management Accounting and Auditing Knowledge*, 5 (18): 63-81. (In Persian)

Gholipour, Rahmatullah & Tahmasebi Ashtiani, Mojtaba. (2006). “Analysis of the relationship between public accountability and outsourcing in public organizations, case study”. *Management Culture*, (12): 113-149. (In Persian)

Hedayati Zafarghandi, Mohammad. (2017). The role and function of the Court of Audit in the implementation of financial supervision. *International Journal of Nations Research*, 2 (18): 45-60. (In Persian)

Heritage, H. (2007). The American Heritage College Dictionary, 4th Edition, American: Houghton Mifflin Har Court (HMH) Publication.

Huang, H., Lobo, G., Wang, C., Xie, H. (2016). Customer concentration and corporate tax avoidance. *Journal of Banking and Finance*, 72 (4): 184–200.

Ijiri, yuji, on the accountability-based conceptual frame- work, journal of accounting and public, 2, 75 – 1983, Elsevier Service publishing co, inc.

Jayal, Niraja Gopal, (2008), "New Directions In Theorizing Social Accountability". *IDS Bulletin*, 38 (6): 105-110.

Ji, Xu-dong & Lu, Wei & Qu, Wen, 2017. "Voluntary Disclosure of Internal Control Weakness and Earnings Quality: Evidence From China." *The International Journal of Accounting, Elsevier*, 52(1): 27-44.

Klein, A. (2002a), ‘Audit committee, board of director characteristics, and earnings management’. *Journal of Accounting and Economics*, 33 (3): 375–400.

Kline, R. B. (1998). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*, 1st Edition, New York: Guilford Press.

Kirsch, L. J (2002). Developing Common System Globally: The Dynamics of Control Infrastructure, *Information Systems Research*, (15): 154 -167.

March, J.G & Olsen, J.P. (1995). *Democratic Governance*. New York: Free Press.

Madani, Javad Zarandi & Saeed. Abdollahi & Mohammad Reza (2018). “Analysis of the effect of public accountability on the policy of promoting administrative health and organizational transparency in the public sector (Case study: Ministry of Industry, Mine and Trade of the Islamic Republic of Iran)” *Iranian Journal of Public administration Mission*, 9 (2): 23-41. (In Persian)

Mahdavi, Gh. and M. H. Maher (2013). “The Examination of Managers’ Attitudes toward the Quality of Financial Reports (Case Study: Fars Province University of Medical Sciences)”, *Journal of Health Accounting*, 2(1): 78-96. (In Persian)

Mahdavi, Gholam Hossein, Namazi, Navid Reza. (2012). Investigating the Attitudes of Academics and University Accountants Towards the State of Public Accounting in Iranian Universities (Case Study: Shiraz Universities). *Accounting Advances*, 11(4): 137-166. (In Persian)

Mahdavi, Gholam Hossein (2000). Government Accountability and Accounting System in Iran, *Auditor Quarterly*, (7), 38-43. (In Persian)

Moeller, R.R. (2014). *Executive’s guide to COSO internal controls*, United States: Wiley.

Mulyadi, Martin., Anwar, Yunita., Ikbal, Muhammad. (2012). The Importance of Corporate Governance in Public Sector. *Global Business and Economics Research Journal*, 1 (1): 25-31.

Morshidi Bin Sirat. (2009). Strategic planning directions of Malaysia’s higher education: university autonomy in the midst of political uncertainties, *High Educ* (2010) 59: 461–473 DOI 10. 1007/s10734-009-9259-0.

Nasehifar, Vahid, Amiri, Maghsoud, Mubarakabadi, Houshang. (1397). Components of human resource development of small and medium organizations (SMEs) to achieve better performance. *Human resource management research*, 3 (10): 25-46. (In Persian)

Najafi, Ruhollah,. alum miner, Mehdi,. Fallah Shams, Mirfeiz,. Saeedi, Ali. (2020). A comparative study of the structure and pattern of supervision of financial institutions in the capital market of Iran and selected countries. *Investment Knowledge*, 9 (36), 451-488. (In Persian)

noori, Zahra & Jamshidi Navid, Babak. (2013). "Impact of culture on transparency of financial reporting and promotion &of accountability level in medical and medical universities". *Health Accounting*, 2 (3): 68-89. (In Persian)

Piot, Ch. (2004). The existence and independence of audit committees in France. *Accounting and Business Research*, 34(3), 23–46.

Ryan, Christine., Ng, Chew., (2000). Public Sector Corporate Governance Disclosures: *An Examination of Annual Reporting Practices in Queensland, Australian Journal of Public Administration*, 59(2): 11-23.

Stock Exchange and Securities Organization. (2012). Instructions for internal controls of issuers listed on the Tehran Stock Exchange and OTC, Tehran. (In Persian)

Evaluate the performance of the Iranian capital market with an emphasis on the perspective of financial accountability, operational accountability and learning and growth

Abstract

Evaluating the performance of the Iranian capital market is one of the important issues for users (investors). The most important users are the general public. Assessing capital market performance and reassuring users will maximize capital attraction and boost production. Iran's capital market will be responsible for performing the duties of protecting the rights of users. Articles 51 to 55 of the Constitution address the areas of responsibility for financial accountability and the legal right of citizens to know the facts. The purpose of this study is to evaluate the performance of the Iranian capital market by emphasizing the perspective of financial accountability, operational accountability, learning and growth. The present study is descriptive-survey in terms of applied purpose and data collection and its statistical population consists of auditors, brokers, managers of financial institutions and faculty members of the university who work in the capital market. The research sample is based on Cochran's method and using Morgan table, 290 people, and the research period is 1399. In this research, a researcher-made questionnaire has been used, the validity and reliability of which has been determined by obtaining the opinion of professors, professional experts and capital market experts. SPSS software and t-test were used to test the research hypotheses. The results show that the indicators and components of capital market performance evaluation are evaluated with emphasis on financial accountability perspective, operational accountability perspective and the perspective of optimal learning and growth.

Keywords: performance evaluation, financial accountability, operational accountability and learning and growth.